

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Geriatric neuropsychology: Assessment and intervention

boek is een mooi naslagwerk voor mensen die aan het begin van hun carrière als hulpverlener binnen de zorg voor hersenletselpatiënten staan. Echter, de zoektocht naar *nieuwe* kennis is met het lezen van dit boek niet geheel geslaagd. Ik hoopte aanvankelijk op een smakelijk maal – het bleef echter vooral steken bij losse en zelfs niet altijd bij elkaar passende ingrediënten. Teleurstellend.

Sascha Rasquin

**Geriatric neuropsychology:
Assessment and intervention**
Deborah K. Attix & Kathleen A. Welsh-Bohmer. (2004)
New York: the Guilford Press
467 pagina's
ISBN 1 59385 226 6

Recent is het eerste boek verschenen dat zich uitsluitend richt op neuropsychologische diagnostiek en interventies bij geriatrische patiënten. Dit zal menig psycholoog die werkzaam is met ouderen verheugen en nieuwsgierig maken. Wat biedt het ons?

Allereerst een uiteenzetting van een geïntegreerd neuropsychologisch model, die ons niet zozeer verrast maar wel een goede inleiding vormt voor hen die met dit vak beginnen. In deze inleiding worden drie doelen van neuropsychologisch onderzoek beschreven: diagnosestelling, beschrijven van de functionele status en competentie en tot slot het opstellen van een behandelplan. In het eerste deel van het boek wordt de diagnostiek bij veelvoorkomende geriatrische ziektebeelden beschreven, gevolgd door specifieke overwegingen. Het begint met een heldere beschrijving van normale cognitieve veroudering versus Mild Cognitive Impairment en hieraan gerelateerde concepten. De neurodegeneratieve aandoeningen die aan de orde komen, zijn de ziekte van Alzheimer, frontotemporale dementie, Parkinson en Lewy-body-dementie. Door middel van relevante achtergrondinformatie, een neuropsychologisch profiel, epidemiologische, neurobiologische en genetische kenmerken worden deze ziektebeelden uitgewerkt. In een volgend hoofdstuk worden veelvoorkomende stabiele en langzaam progressieve vormen van dementie beschreven: de ziekte van Parkinson, vasculaire dementie, alcohol abusis en hersentrauma. Ten slotte worden een aantal behandelbare of reversibele cognitieve stoornissen op een rij gezet. Naast beschrijving van de cognitieve profielen hierbij, is er speciale aandacht voor de prevalentie, oorzaak en de behandeling van *normal pressure hydrocephalus*

(NPH), hypothyreoïdie, vitamine B12- en Thiamine-deficiëntie, slaapapneu, depressie en medicatie-effecten. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met de bevestiging van de constatering van Byrne (1987) dat de term reversibele dementie een ongelukkig gekozen term is. Hierna volgt een uiteenzetting over normatieve gegevens, en ten aanzien van de interpretatie van individuele testresultaten wordt gewezen op het leereffect bij seriële metingen en hoe hiermee rekening te houden in de methode van onderzoek. De gegevens waarnaar verwezen wordt zijn verkregen uit Amerikaanse populatiestudies, zodat we het met enige reserve moeten vertalen naar onze populatie. Een belangwekkend hoofdstuk is dat over functioneel onderzoek. Verschillende gebieden van beslisvaardigheid zoals medische beslisvaardigheid, rijvaardigheid, testamentaire bekwaamheid of de bekwaamheid op het gebied van financiële zaken worden ontleed; de betekenis van onbekwaamheid op deze gebieden en het belang om dit goed in kaart te brengen worden onderstreept, waarna per gebied een model wordt gepresenteerd met specifieke neuropsychologische vaardigheden met vervolgens de instrumenten om de vaardigheid te onderzoeken. Overwegingen ten aanzien van culturele aspecten bij neuropsychologisch onderzoek maar ook bevindingen van epidemiologische studies bij Amerikanen met verschillende achtergronden geven een goede introductie in dit veld van wetenschap en onderzoek. Dit hoofdstuk eindigt met aanbevelingen voor neuropsychologisch onderzoek dat rekening houdt met etnische of culturele achtergronden. Een belangrijk veld van de neuropsychologie dat ook bij ons nog veel aandacht moet krijgen. Het eerste deel over de diagnostiek besluit met het onderwerp feedback of terugkoppelen van de onderzoeksbevindingen. Ook dit thema wordt zorgvuldig uitgewerkt: welke elementen vormen een rapport, aan wie worden de bevindingen en adviezen teruggegeven, wie spreekt de resultaten met de patiënt en welke onderwerpen verdienen speciale aandacht?

Het eerste deel van het boek samenvattend zie ik een helder beschreven overzicht van de meest voorkomende geriatrische beelden, maar ook een beschrijving van de gevolgen voor het dagelijks functioneren met de daarbij horende neuropsychologische aspecten, aanpak en wetenschappelijke discussies, zoals die tot en met 2005 aan de orde zijn geweest.

Het tweede deel van dit boek richt zich vooral op de vertaling van de diagnostiek naar interventies zoals cognitieve trainingsprogramma's, compensatietechnieken, psychotherapeutische behandelingen, gedragsmatige behandelingen van gedragsproblemen bij dementie, inclusief farmacologische strategieën. De inhoud van dit deel wordt getypeerd door een optimistische houding. Centraal staat de boodschap dat ook bij irreversibele of progressieve cognitieve stoornissen, gerichte interventies excessen van problematisch functioneren kunnen beperken. Een geïntegreerd interventiemodel biedt een concreet stappenplan om dit uit te werken, waarbij niet alleen de patiënt maar ook de mantelzorg opgenomen is in de interventie. Casuïstiek illustreert de verschillende interventies.

Het boek kan worden beoordeeld als een zeer waardevolle aanschaf voor een klinisch neuropsycholoog die regelmatig werkt met geriatrische patiënten en wiens boekenkast nog weinig samenvattende en specifieke literatuur bevat.

Liesbeth Joosten

Literatuur

Byrne, E. (1987). Reversible dementia. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 2, 73-81.